

Instrukcja

1
W Pana Czapliewskiemu Plenipotentowi Kapituły Wileńskiej
posyłaćemu się do majątności Braszewicz na weryfikacyę,
obrachunki i zatwierdzenie miejscowych interesów.

- 1.º Obrachunki i weryfikacyę wrynić od czasu zajęcia Braszewicz w posesyę Kapituły aż dotąd, według papierów, które bierze pod rejestrem, i według miejscowych inwentarzy, papierów innych, i wiadomości.
- 2.º W szeregołności, obrachować wszelkie zbiorę z podania urzędowego po Janu Łuku, tak w ziarnie, iako i w sнопie, oraz z wiełków późniejszych, z pokazaniem całego przychodu i rozchodu zboża: ile dokąd dano lub przedano, iaka cenę; i cenę, iaka owozas była, sprawdzić należycie.
- 3.º Czemu Tabella Pana Buynickiego pod d. b. Febr. 1819, zawierająca rachunki zbożowe w sнопie i ziarnie, w wielu miejscach niezgadza się z Tabellą przez Sąd niższy podaną, urzędownie, i podpisana; znowu Tabella Pana Kaniewskiego przy raporcie do Kapituły pod d. 27 Julii 1819 przystana, co do tychże rachunków, nie zgadza się z obu powyższemi? Pokazać skąd ta różnica?
- 4.º Obiaćnić dostatecznie, co się stało z mąką zakontraktowaną, przez J. Łukę na podrad; ile iey; i pieniądze za nią, czy uzyskane, czy weszły do Skaszy, lub do kogo weszły?
- 5.º Obiećto wódki po J. Łuku garcy 1144, a w rachunkach J. Kaniewskiego wspomnionych wyrażono: iż gar. 201, przez J. Łukę dano arędarzom karzemnym. Obiaćnić: czy te 201 gar. wchodzi, w liczbę 1144, czyli nie; i pieniądze za tę wódkę, czy uzyskane do Skaszy? Stowem, wszystko najwyrażnięj przez szeregoł opisać, cokolwiek po J. Łuku obiećto, i co z tem wrymiono?
- 6.º W raporcie J. Kaniewskiego datowanym 7 Junii 1819, przy którym jest Tabella, gdzie wypisano arędy z karzem 1200, a kontraktów nie pokazano, lecz napisano to tylko z tradycyi, że tyle płaca, Wyrzeć w kontra-

akta dawniejsze, i w późniejsze: a tych iczliby nie było zrobionych; to czemu, i z czego
iego opuszczenia?

- 7° Przybywszy na miejsce rząd cały zwierzchnicy obejmie nad Braszewicami
i Jolwarkami, w czynnościach zaś najpierwicy Kasę wezmie pod swoje za-
wiadywanie, nikomu nie z nięj brać nieporwałaiąc bez swej wiedzy. Też kasę
obliczyć, wziąć do tego potrzebne wiadomości, nie tylko od Officialistów miejsc-
owych, ale i od P. Kanińskiego, i od innych wszystkich, którzy nią, w jakikolwiek
sposób dysponowali, którzy co komu asygnowali, lub co z nięj sami wzięli.
Do czego zawsze mieć pod okiem rachunki komunikowane, a szczególnie
rachunki P. Kanińskiego przy wspomnianym raporcie z Tabelią z datą 27
Julia 1819. Oprócz potrzeb Braszewickich, bez zezwolenia Kapituły, nikomu nie niewydawać.
- 8° Obiasnić: czemu na zalecenie Kapituły, nie tu nie przystano dotąd z pieniędzy?
- 9° W osobnym artykule wyrazić: co kto wziął na pensye, lub pod jakim innym
tytułem, i czy komu co jeszcze z pensyi nie zalega?
- 10° Wezwać, do której daty opłacone podatki. Kapituła kwity w kopiach po przywytać.
Obiasnić: dla czego za pierwsza połowę roku 1819 spóźniono się z opłaceniem po-
datków, i narazono się na sztrafy: ile tych sztrafów zapłacono; i czyja w tym
wina, mianowicie czy w kasie były pieniądze? Także zapewnić się, czy w ca-
cie, kiedy płacono te podatki, był kurs asygnat storusblowych, na srebro
po 28 rubli; iako to podano w Tabeli pod d. 27 Julia 1819.
- 11° Wezwać, iak się utrzymują rachunki z naboru rekrecckiego: czy niema iakiego nadwyz-
cia z krzywda wtościan co do pieniężnych składek, niemnięj i co do samego naboru
ludzi.
- 12° Jest w raportach: że nie pozyskano od obywatelów składek pieniężnych, czyli
doptatek na rekruta: obiasnić ile na kim zalega. Dotrzeć starania naj-
rychlejszego i dopomnieć się; a iczli nie oddać, zapozwać.
- 13° Kanonik Poraziński pod d. 18 Julia 1819 doniosł Kapitułe: że tam znayduie
się siano z lat dwóch. Wezwać czy przedano, lub czy karmiono woty, według
projektu tegoż X. Kanonika; albo czemu nie przedano, i cały zbior siana obliczyć.
- 14° P. Kaniński w raporcie swym podaniem 23 oktobra 1819 wyraził: że biera
było na pokarm za pewną opłatą. Wezwać: czyje było i ilaki był stać dochód.
Czy nie od ludzi własnych brano było i zapłatę? czy nie lepiej zbywają-
cy — karm oddawać do chat, aby tam skarmiali i grunta zagnajali; które
inaczej niszczenia. Czy niema i nie było, czyiego cudzego bydła: któreby się
karmilo ziarnem i sianem Braszewickim?
- 15° Według Tabeli zapomog wtościanom potrzebnych zrobionej przez Kanoni-
ka Porazińskiego; obiasnić: co już uskuteczniiono i w czym, a co jeszcze do
uskutecznie-

- uskutecznienia pozostać. Czy ta Tabela wszystkie istotne potrzeby sąsiada: i czy wszystkie, które wskazuje, przyteczne będą, jeżeli przyjdą do skutku: miano-
wliwie gdzie i jak wiele z drzewa kupionego i innego, stanęto iakich budowli
dla włościan? Komu co dano w bydło i w iakiem na uprząż i na płod, we-
dług potrzeby pokazanej przez tegoż X. Kanonika?
- 16° Ile iakiego bydła sprowadzono z Kopyńszczy: ile z tego rozdano włościanom, ile
zostawiono na oborę dworną; czy i w iakiej ilości oborę pomnożyć trzeba, tak
w samych Braszewicach, iako i w folwarkach?
- 17° Wezwreci w stan włościanów, sprawdzić inwentarz przez P. Stungura zrobiony;
pokazać czy wrzeźy serocy mają trudności co do gotowego grosza, w optaca-
niu czynszów.
- 18° Czy przeniesieni na nowe siedziby kontenci są, i czy się stan ich polepsza?
- 19° Czy oddanie w znawanej części gruntu i tak dwornych na włościan, przynio-
sło im prawdziwą korzyść, a dworowi w kresienyi; czy nie sprawuje usabrze-
ku znawnego? O tem oddaniu gruntów i tak jest wiadomości w Rapporcie
Kanonika Porazińskiego datowanym 13 Augusta 1819.
- 20° Kanonik Poraziński w Rapporcie swym dnia 25 Fbra 1819 gdzie mówi o
przeniesieniu siedzib, wspomniał o czterech włościanach Stebańskich
iakby przeniesionych; objaśnić: za iakiem to poleceniem.
- 21° Wezwreci: iak daleko postąpiła robota miernicza, czy dobrze idzie, i co
leższe do zrobienia zostaje według zrobionej z nim umowy na piśmie.
Dawniejszych map i inwentarza mierniczego wyszukać i przysłać.
- 22° Z przyrzeczonego niedostatku lasu, pomyśleć: czy tam nie można zaprowadzić
wzywiania torfu do browaru; ile się znajduje, iak jest w Rapporcie
Kanonika Porazińskiego.
- 23° Wezwreci siwie w wymności każdego z Officyalistów, czy są dobre, regular-
ne, nie z uciążliwością iaka dla włościan: czy wypełniają, dana sobie
instrukcyja przez Kanonika Porazińskiego?
- 24° O zdatości i pilności każdego, osobno doniesie Kapitulie W. Penipotent,
a mianowicie: czy Jan Michal Buynicki gospodarny cztowiek i do-
bry rzadca? czy potrzeba ieszcze, aby kto nad nim był tam wyśocy?
- 25° Wezwreci czy pensye dla Officyalistów nie są za wielkie; ile w tamtych stronach?
Co za potrzeba, aby oni chowali po 4 lub 3 konie i po 12 sztuk bydła? czy
nie lepiej wyznaczyć każdemu roczną ordynaryja, i iaka?
- 26° Opisać w resztkę najdrobniejszą, szeladź we dworze i po folwarkach, czy
i iak są płatni? Czy Officyaliści mają szeladź płatną, od siebie do swych
koni

- koni, bydła, pastug. albo more włościan używają, i iak? czy nie z krzywda, chał. wryli z umniejszeniem potrzebnego robotnika?
27. Co za potrzeba osobnego pisarza magazynowego; kiedy procentowy to spełnić może? a jeszcze i ta iest z raportów wiadomości: że pisarz magazynowy nie robił, co należało, i kogo innego nacięto do tej roboty.
28. Magazyn włościańskiego stan opisać dostatecznie i utrzymywanie onego iak sato dotąd, wyrazić. Teżli nie według przepisów tego, urządzić stosownie do przepisów ukarowych.
29. Wezrycie, co iest prawdziwa, przyrzeczna, że się dotąd śledztwo nie stoczyło? Przejrzyć punkta do śledztwa, przez P. Staniewskiego ułożone, czy są dostateczne, czy które nie są, niepotrzebne. Pilnie się w tej rzeczy naradzić, i uważać czy niema iakich środków, do skrócenia tego proceduru.
30. P. Staniewskiego, równie iak Officyalistów, z jego czynności obliżyszy, weydz z nim w umowę, aby do prowadzenia śledztwa, chiał na kręci aż do końca, i coby chiał za to: bo iuz dalej, do czynności ekonomicznych, Kapituła nie będzie potrzebny: ożem go i zawiadomi, pierwsiy iednak o wszystkim należycie poinformowawszy się, od osób bezstronnych.
31. Zapewnić się czy niema iakich procedurów i w iakim stopniu i co czyni w kazdym? czy nie naruszone granice, i iaka, ostrożności ze strony Kapituły użymano.
32. Cokolwiek W. Plenipotent waznego dostreze odmiany potrzebniacego, tej nie czyniąc, odnieść się do Kapituły i iij rewolucji czekać będzie, tymczasem w ciągu dnie, rapporta dawać o stanie i toku interesów.

Prezydent X. Michał Duski A. Dusz

Wielu dnia 11.
Maja 1820. R.
A 35

Sekretarz Kapituły Włen. Kanonik
Przeski A. Ant. Lipskiński.